

מקום הדלקת נרות חנוכה

קטעים מגמרא ושו"ע – הקשורים לנושא השיעור

שבת כא, ב

ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ (משום פרסומי ניסא, רש"י). אם היה דר בעלייה מניחה בחלון הסמוכה לרה"ר. ובשעת הסכנה (שהיה להם לפרסיים חוק ביום אידם שלא יבעירו נר אלא בבית ע"ז שלהם, רש"י) מניחה על שלחנו ודיו (דאין רגילות כ"כ לחפש בבתים).

שבת כב, א

אמר רבה נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוכה לפתח (שאם ירחיקנו להלך מן הפתח אינו ניכר שבעה"ב הניחו שם, רש"י). והיכא מנח ליה ... משמאל כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

תוס' שם ד"ה דאי

דאנו אין לנו היכרא אלא לבני הבית שהרי מדליקין מבפנים.

שבת כג, א

אמר רב הונא חצר שיש לה ב' פתחים צריכה שתי נרות ... משום חשדא דבני מתא וזימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי ואמרי כי היכי דבהאי פיתחא לא אדליק בהך פיתחא נמי לא אדליק.

תוס' שבת מה, א ד"ה מקמי

דשעת הסכנה דלעיל ... סכנת גזירה שגזרו שלא להדליק נר חנוכה.

טור סי' תרעא

צחר שיש לה שני פתחים משתי רוחות צריך להדליק בשני פתחים שלא יחשדוהו העוברים ... וכתב בעל התרומה דלדידן שמדליקין בפנים אפילו בשתי רוחות די לו באחד מהן שאין היכרא אלא לבני הבית והם יודעים ששני הפתחים של איש אחד, ונראה דאין להקל, ואם לדידן איכא חשש כיון שמדליקין בפתח הבית העוברין רואין שלא הדליק ואיכא חשד.

דרכי משה שם

(ט) נראה דבימי רבינו בעל הטור היה כן המנהג להדליק בפתח הבית ולכן כתב דאיכא הכירא ... אבל בזמן הזה שמדליקין בבית החורף דהיינו בפני ממש, וידוע ששם ליכא היכרא לעוברים ושבים כלל, אפילו אם יש לבית הרבה פתחים אין צריך להדליק רק באחד, וכך הוא המנהג.

שו"ע שם

ו מניחו למעלה משלשה טפחים. ומצוה להניחו למטה מעשרה טפחים. ואם הניחו למעלה מעשרה טפחים יצא. אבל אם הניחו למעלה מעשרים אמה לא יצא.

ז מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל ... ואם מניחו בדלת עצמו יניחנו מחציו של כניסה לצד שמאל. הג"ה, ומיהו בזה"ל שכולנו מדליקין בפנים ואין היכר לבני רשות הרבים כלל אין לחוש כל כך אם אין מדליקין בטפח הסמוך לפתח. ומ"מ המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם ואין לשנות. אא"כ רבים בני הבית שעדין יותר להדליק כל אחד במקום מיוחד מלערב הנרות ביחד ואין היכר כמה נרות מדליקין. ומ"מ יזהרו שלא להדליק במום שמדליקין הנרות כל השנה כי אז לא יהיה ניכר כלל. ובבית הכנסת מניחו בכותל דרום. הג"ה, כנרות המנורה מסדרן ממזרח למערב. ומדליקים ומברכין בבית הכנסת משום פרסומי ניסא. הג"ה, ואין אדם יוצא בנרו של בית הכנסת וצריך לחזור ולהדליק בביתו.

מ"א שם

ח * ומ"מ המנהג, משום שיכנס בין שתי מצות. ונראה לי דאם יש לו חלון הסמוך לרה"ר יניחנו בחלון, דבזה ליכא חשש סכנה, אם לא במקום דשכיח הזיקא.

שערי תשובה

(י) כמו שמברכין על הלל בראש חדש שהוא ממנהגא.

טור סי' תרעז

כתב א"א הרא"ש ז"ל בתשובות, בן האוכל אצל אביו או האוכל אצל חבירו ויש לו בית מיוחד לשינה צריך להדליק בו שכיון שיש לו בית מיוחד לשינה והעולם רואין אותו נכנס ויוצא בו איכא חשדא אם אינו

מדליק, שאין העולם יודעין שאוכל במקום אחר. ואפילו לדידן שאנו מדליקין בפנים, ומסתמא בני חצר יודעין שאוכל במקום אחר, אפלו הכי שייך חדש, כי השכנים עוברים ושבים לפני פתח הבית ורואים שאינו מדליק.

דרכי משה שם

(א) וכבר כתבתי למעלה סימן תרע"א דבזמן הזה דאנו מדליקין בפנים לגמרי ליכא למיחש כלל לעוברים ושבים.

רמ"א שם ס"א

וי"א דבזה"ז שמדליקין בפנים ממש ידליק במקום שאוכל, וכן נוהגין.

פסקי הסדור דיני חנוכה

המנהג הנכון לדבק הנרות או לתלות המנורה בעובי המזוזה בחלל הפתח. ויתחיל להדליק בליל ראשון מנר הימין, ומליל שני ואילך יברך על הנוסף, וילך משמאל לימין.

ס' המנהגים חב"ד ע' 70

מניחים המנורה בעובי המזוזה בחלל פתח החדר, ואין מדייקים אם הנרות דרום וצפון מונחים או מזרח ומערב מונחים.

מעמידים המנורה על כסא, ואין מדייקים שיהי' למעלה משבעה טפחים או בסמוך לג' טפחים.